SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 125. **V Ljubljani,** v sredo 2. junija 1886. **Letnik XIV.**

Vzroki delavskim nemirom.

(Konec.)

Strahovito se sedaj razširja spridenje in greh zoper šesto zapoved božjo. Kdo je kriv te nevednosti, kdo kriv tega spridenja? To ni prišlo še le s socijalisti, ampak to so zakrivile oblasti, ki so nad socijalisti, ki pa še dandanes ne vedó pravega pripomočka zoper tako spridenje. Ali je kaj čuda, ako tolikanj revno in zapuščeno ženstvo, ki ni bilo nikoli podučeno o dolžnostih, in noče vedeti, da je človek za kaj višega namenjen, kakor žival, rado posluša pripovedovati o „prosti ljubezni“ in o drugih takih nagnjusnostih in pristopa skrajno mejo sramožljivosti, ktera mu je prirojena. Še boljši „nagon“, ako smemo to besedo rabiti, pri ljudeh spridi brezverska vzgoja brez Boga, in dostikrat je taka vzgoja podloga najhuje samopašnosti. Pa vendar ženskemu spolu ne privoščijo naukov in zgledov redovnic, niti ubogim delavskim družinam podučevanje tistih služabnikov cerkve, ki predstavljajo živo pred oči podobo delavnega, nesamopridnega in čistega življenja. Ali ni to očitna kazen, ako socijalizem hoče pokončevati sedanjo civilizacijo, ki jemlje ubogim po sili vzgojitelje, ktere jim pošilja božja previdnost. Nikar ne pozabimo, vsaka krščanska žena je trden zid v hiši zoper prekucijo, in vsako razuzdano ženstvo je naravno v zvezi s prekucijo.

„Vranja gnezda“ v sredi Londona, kaj je to? Tako so imenovali stanovanja revnih v Londonu. Pred dvema letoma obelodanil je neki ud angleške zbornice vsemu svetu, kaka so prebivališča delavcev v bogatem Londonu, ker jih v eni sami hiši pod zemljo in nad zemljo prebiva na stotine, moški in ženski, odraščeni in otroci skupaj, kjer hirajo na duši in telesu. Že precej, ko se vstopi v tak kraj, puhti človeku kužljiv smrad iz teh stanovanj nasproti, solnčni žarki ne razgrevajo nikdar teh stanovanj in smrt ima bogato žetev v teh prostorih, vzlasti, kedar nastanejo kužne bolezni, tam divje razsajajo. Svet se je prestrašil nad temi dejanskimi okoliščinami, kterih ni bilo moč ne utajiti niti olepšati. Posvetovali in sklepovali so ali kaj so storili, ne moremo na drobno našteti, iz javnih časopisov vemo le toliko, da so tudi letos delavci hudo divjali in razsajali.

Samo po sebi se razume, da tù ne govorimo o zapravljivcih, kterim ni mogoče pomagati, postavi ga danes v krasno palačo, a jutri bode zopet poiskal ali poiskati mogel svoje „vranje gnezdo“. Govorimo le o poštenih delavcih, ki pri vsi pridnosti ne morejo toliko prislužiti, da bi si preskrbeli pošteno stanovanje in so prisiljeni stanovati v zaduhlih, okuženih prostorih, ker duševno in telesno ginejo. — Morda so tudi po drugih mestih taka „vranja gnezda!“ Morda še celó v Ljubljani! Tù in tam slišimo, da komisija pregleduje stanovanje in prepoveduje revežem stanovati v takih hišah ali kakor pravimo — deložira jih. — To pa prav toliko pomaga, kakor da bi človeka zapodil izpod drevesa, kjer nekoliko nanj teče, pod kap. — Revež dostikrat ni kriv, da stanuje v taki besnici, gospodar pa tudi ne želi takih gostačev, ki mu slabo ali celó nič ne plačujejo, vendar jih noče na ulice vreči, dokler mu kaj plačujejo.

Lahko bi rekli mestnim očetom, morda tudi pri nas: „Hic Rhodus, hic salta“. Tukaj imate dovolj prilike, skrbeti za dušno in telesno zdravje mestnih podložnih, tukaj ne gre le samo za senčnata sprehodišča in šetališča, marveč za stanovanja človeku neogibljivo potrebna, da se obvaruje vremenskih nezgod in si prihrani življenje; tukaj ne gre le za zdravo pitno vodo, marveč za sveži zrak, ki je neogibljivo potreben za zdravje telesa, pa še več, tukaj gre tudi za neumerjočo dušo. — Beremo, da naša hranilnica misli zidati stanovanja za delavce. — Da bi se to tudi res zgodilo, in bi se jemali reveži, ki so podpore vredni in potrebni, potem bi vsi blagoslovili tako podjetje; veliko bolje bi bil tukaj denar naložen, kakor za „Schulvereinovo“ šolo, ki po nepotrebnem hujska prebivalstvo, dosegla bode pa toliko, kolikor dosihmal vsi ponemčevalni zavodi, kajti ljudstvo ostane v deželi, in kar se dosihmal ni zgodilo, se tudi sedaj, ko je ljudstvo probujeno, ne bode zgodilo.

Kako more po „vranjih gnezdih“ vzrasti zdrav in čvrst rod na duši in telesu, ako je v zgodnji mladosti že ves nravno pokvarjen, in se strasti poprej zbudé, preden je srce požlahnjeno in volja toliko utrjena, da se more slabemu zoperstaviti. Res da, ako to pomislimo, ne bodemo se čudili nravnemu spridenju, marveč bodemo še Boga hvalili, da je med revnim stanom še toliko dobrih in poštenih ljudi.

Oglejmo si tretjo deželo, kjer socijalizem nabira novake, ozrimo se na vzgojo otrok in poslušajmo, kaj o tem piše naš avtor „Devas“. Več ali manj veljá to tudi za naše razmere. D. piše namreč: „Edinščina (revščina) otrokova, ki se opazuje, mora vendar vsacega ganiti in ukloniti. Že ko v življenje stopijo, so otroci popolnoma zanemarjeni, po telesu in po cunjah, s kterimi se ogrinjajo, je polno nesmage, ravná se z njimi osorno in neusmiljeno; mnogo njih ne vidi nikoli zelenega polja in ničesa ne vedo, kaj se nahaja zunaj ulice, večkrat celi dan nimajo grižljeja kruha. Le poglejmo v poročilo redarstva, v preiskave Coroner-jeve, in vstrašili se bodemo, ko bodemo spoznali, da otroci lakote umirajo, ker stariši denar zapravljajo, namesto da bi ga obrnili za izgojo otrok. Isto tako se more reči o surovem ravnanji z otroci, ko jih stariši ali v pijanosti ali tudi le iz surovosti pretepajo in sujejo. Ne pozabimo, kaj smo povedali o pastorkih, katerih je mnogo po tih vranjih gnjezdih. Včasih se otroci v zakup dajo ali prodajajo prosjakom „ex professo“, kterih obrt je prosjačenje, ki jih v strašni bêdi in zapuščenosti tako rekoč na ogled stavijo, da bi usmiljenje ž njimi budili. Drugi pa jih prodajajo igralcem in komedijašem, ker jih vzobražijo za petje, igranje in ples; koliko jih pri tem ostane zdravih na duši in telesu? Vendar še to ni največje zlo. — Še nam je v spominu, kako je bilo javno mnenje na Angleškem razburjeno, kaka nejevolja je navladala prebivalstvo, ko se je zvedelo, da se nedorasla ženska mladina žrtvuje nenasitljivi razkošenosti — bogatinov. Skovali so postavo, ktera kaznuje take zapeljevalce mladine z občutljivimi kazni.

Angleški katoliki se sedaj pod vodstvom kardinala Maning-a mnogo prizadevajo, da bi se otrokom po ubožnih šolah dajala tudi opoludne hrana.

LISTEK.

Pisma iz tujine.

XI.

Zadnjič smo prišli do Kremsa in do Steina ob Donavi. Naj še pristavim, da je Steinu nasproti Mautern, — v jedni skupini troje mest, med Kremsom in Steinom predmestje Und. Kraj je lep in vinoroden. Posebno od Kremsa dalje po Donavi navzgor odpira se očesu lepota za lepoto. Pa kaj mi je mari tujina, ker me ni rodila in ne vzgojila, edino mila ostane vendar samo domovina, hrepenenje po njej mi ne ugasne nikdar v prsih. Kako sem se toraj veselil, ko me povabi prijatelj moj, trd Nemec od podonavskega brega in imovit mož, naj ga spremim do Trsta in do Benedek, ker bi si rad ogledal enkrat tudi južne kraje. Imel sem nalogo biti mu tolmač, kajti Nemcu so slovanski jeziki španske vasi. Dasi za čitatelja ali za Vas, gospod vrednik, najino potovanje ne bode nikakor važno ali še celó zanimivo, vendar prosim dovoljenja, da popišem med svojimi pismi iz tujine tudi te vesele trenutke, ktere sem doživel povrnivši se čez mnogo let zopet, dasi samo za kratek čas, v svojo domovino. Ker sem se vrinil v svojih prejšnjih listih sem ter tje, dasi nevedoma, za junaka, in ker se nadjam, da ste mi to blagohotno spregledali, oprostite me, ako popišem še svoje potovanje iz tujine v domovino, v kterem popisu sem zopet jaz junak, moj tovariš pa je moj — bankir. Popotna prtljaga je bila kmalo skupaj: popotna palica, nekoliko perila, dokaj denarja (bankirju malenkost) pa, — oho, prijatelj, čemu pa revolver? „Tega pa le domá pusti“, sem rekel, „kakor sem jaz krotak in dobra duša, tako smo vsi Slovenci. Tako potrpežljivih in mirnih ljudi, kakor so Slovenci, posebno pa Dolenjci, ne najdeš na daleč okolo.“

11. avgusta lanskega leta odrinila sva iz Kremsa po Franc Josipovi železnici preko Tulnškega polja proti Dunaju (Beču). Vinske gorice na levo, vinske gorice na desno, z niskim, pritličnim trsjem, dobro obdelana polja, to se menjava popotniku pred očmi. Pa kdo popotnikov po železnici se dandanes še briga za lepe kraje in za rodovitno polje, kupiš si na postaji novine, ali spregledaješ Bedekerja, ali pa čitaš kakor moj prijatelj, Šefelnov „Trompeter von Sekingen“ 104. izdaja, reci: sto in četrta izdaja, v rudečih koricah in z zlatom obrezana. Pa pustimo to in si preskrbimo listek za kolokrožno potovanje po Štajarskem, Kranjskem, Primorskem, Laškem, po Tirolih, Solnogradu in po Gorenjem Avstrijskem, za kar vse ni treba ravno mnogo plačati, cel kilometer se lahko pelješ za pol krajcarja. Kdor se podá iz Dunaja na kolokrožno potovanje, skuša pač skoro, obrniti mu hrbet, kajti na zadnje vendar le prideš, če tudi od druzega kraja, zopet na Dunaj, in tako sva tudi mi dva jo mahnila še isti dan do južnega kolodvora Dunajskega in hajd po tako zvanem kamnitem polji (Steinfeld) preko Mödlinga in Badna do Dunajskega Novega mesta, kjer sem hotel obiskati svojega rojaka, še iz Kremsa znanega mi g. Poznika. Žal, da ga nisem dobil doma, ker je bil po opravkih iz doma, pogovorili smo se samo z njegovo deco, znano mi tudi iz Kremsa. S prijateljem pa sva si ogledala lepi park vojaške akademije in pa mestno „promenádo“ (sprehajališče). Zvonika glavne cerkve sta bila vsa odrta in so pravili, da jih hočejo podreti, ker sta vsled starosti in raznih nezgod v slabem zgradbenem stanji. Škoda jih je, sem si mislil, vsaj se mi še ne zdita tako slaba, enkrat podrta, kdo-ju

To pa v Avstriji že imamo, kolikor je nam znano, je samo v Gradci troje takih zavetišč, ker se opoludne otrokom daje hrana; to imamo tudi pri nas, se vé da v manjši meri, za dečke in deklice. Ali je tukaj treba dolgo in daleč iskati postave, po kteri se odtegujejo novaki socijalizmu?

Poslušajmo še, kaj pišejo „Times“ o teh vzrokih socijalizma. „Že dolgo časa je znano, da so po nekodi brlogi, v kterih so cele naselbine dečkov in deklic, ki so po noči na ulicah in redarstvu dajo mnogo posla. A tako sploh ni znano, zakaj da je to tako, in od kod da pride to.

Otroci ne vedó kam domú? Lastni oče jih je spodil iz edinega bivališča, sicer ne vselej zarad slabega vedenja, pač pa zarad tega, ker ne vé kam ž njim. — To je pa še najhuje za take otroke, da njih oče še živi, ali da ga sploh smatrajo še za živega. Ko bi bili sirote, bi jih sprejeli tú in tam v kako sirotišče, ali sprejeli bi jih usmiljeni ljudje. Njih nesreča je toraj, da imajo še očeta, zato so pa že v zgodnji mladosti prepuščeni sami sebi. Posledica temu je, da postanejo pouličniki (nomadje) — dečki in deklice se skupaj vzamejo, da se skupaj obvarujejo, a tudi drug drugemu pomagajo. — Ubogi, ki po takih naselbinah bivajo, niso od kraja sprideni, a grenko življenje, ktero so skusili tako zgodaj, napravi jih neobčutljive za posledice tacega bivanja. Tudi dečki in deklice, ki tako vzrastejo, niso od kraja tatovi, ali tako sprideni, da bi jim ne bilo moč, poboljšati se, nasproti mnogo njih, dasiravno so vzrastli v taki okolici, je zmožnih za koristno in delavno življenje. — Šolske oblasti, zdravstveni nadzorniki in redarstvo naj bi v skupnem delovanji spraznili te berloge, ali naj bi napravili izgledne šole vsaj za boljše izmed njih. Ali bi to tudi pomagalo? Državna šolska vzgoja tega zla ne bode nikdar odpravila. Ti dečki imajo svoje posebno slovstvo, ki obstoji v tem, da razširjajo in hvalijo „komunizem“.

Pokazali smo polje, na kterem raste strupeno drevo socijalizma, videli smo vzroke delavskim izgredom, ki so 1. pomankanje cerkvenega življenja, 2. brezverska zakonska zveza in kar izhaja iz tega dvojnega, namreč zanemarjenje vzgoje pri mladini.

Od izobraženja in omike dandanes svet pričakuje pripomoček zoper vse socijalno zló. Šole pa zopet šole, se razlega povsod! Tudi mi pravimo: šola, a le krščanska šola, more svet zboljšati; take šole, v kterih gré le za razvoj uma, a srce se ne požlahtnuje, socijalnega vprašanja ne bodo odpravile z dnevnega reda, marveč komunisti bodo le bolj prekanjeni in previdni pri svojem ravnanji. Svet se boji anarhistov. Ako pa iz šol in vzgojišč odpravljajo tiste, „ki so otrokom lomili telesni in dušni kruh“, in jim dajejo namesto kruha kamna, potem se ni čuditi, da delavci razsajajo.

Ako svet tiste črni in zaničuje, ki se potegujejo za vero in nravnost ter jih smatra za državi nevarne, za črne mednarodovce (schwarze Internationale), potem smemo vendar-le vprašati, ali je še kaj upanja, da se naš vek reši pred pretečo nevarnostjo, ker bati se je, da se ne zvrši prislovica: „Aetas parentum nequam, tulit nequiores nos.“ (Naši očetje so bili malo prida, a mi smo še slabejši.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. junija.

Notranje dežele.

Posamični odseki pogodbene komisije bodo že te dni svoje delo dovršili in se bodo sporočila o carinski tariti, o carinski in trgovinski zvezi in o avstro-ogerski banki takoj na to izročila državnemu zboru, kteri se bo že drugi teden meseca junija ž njimi pečati pričel in jih bo tudi še ta mesec prej ko ne do kresa dovršil. Kar je pa drugih toček ***državne pogodbe,*** obravnaval jih bo pa državni zbor še le na jesen. Posebno pomenljive so postale v najnovejšem času točke, dotikajoče se carine na petrolej. Državni zbor pogojev na noben način noče sprejeti, kakor jih vlada želí, vlada pa zopet nikakor ne misli odjenjati in pravi, da, če ne bo drugače, se bode z ogersko vlado zmenila in bote proti državnemu zboru krono samo na pomoč poklicali. Poljaki so sicer konečno že nekaj prijenjali in so svojim zastopnikom naročili, da naj glasujejo za Suessov predlog, nedavno tudi v „Slovencu“ med telegrami objavljen, ker se jim še najbolj pripraven zdí. Da bi si pa te popustljivosti nihče napačno ne tolmačil, je dotični poljski poročevalec takoj izrekel, da ta najnovejši ukrep Poljakov nikakor ni kakoršna-koli nezaupnica vladi ali pa finančnemu ministru; še manj naj se pa ta korak smatra za približevanje Poljakov proti levici! Da se ravno Poljaki tako upirajo predlogom, kakor jih je vlada stavila o carini na petrolej, je temu vzrok ondašnje pridelovanje petroleja, ktero bi se po novi pogodbi nikakor ne moglo zadosti vgodno razvijati, kakor tega Poljaki želé, česar jim izvestno ne bo nihče zameril. Vlada se le Madjarom na ljubo tako odločno za svoje predloge poganja, ker imajo Madjari svoje lastne petrolejske čistilnice v Reki; s petrolejem iz taistih bi radi celo državo preplavili, če tudi posebno pozimi Reški petrolej včasih ni počenega groša vreden. Neumljivo je pa, zakaj si ravno Taaffejev kabinet to zadevo tako k srcu žene, da je finančni minister vsej stvari dal značaj kabinetnega vprašanja. In v resnici je kolikor toliko nevarnosti, da nam ali Taaffejev kabinet, ali pa že sedanji državni zbor v surovem petroleji vtone.

V soboto popoludné je šel general ***Jansky*** na odločeni mu novi kraj v Lvov. Več častnikov, med njimi major Lacroix, ga je spremilo do kolodvora. Jansky je izmed najsposobnejših častnikov pri generalnem štabu, je znanstveno zeló izobražen, energičen, sicer strog, a povsod spoštovan. Bil je že v šestindvajsetih bitvah na Laškem in Českem, dvakrat hudo ranjen in mnogo odlikovan. Največ zaslug si je pridobil, ko je bil v tajni misiji poslan na Rusko. Jansky je posebno priljubljen pri cesarji in pri zadnjem plesu se je cesar posebno dolgo pogovarjal z njim. Jansky je visoke starosti (63 let), in služi že dva in štirdeset let.

Minulega petka Madjari ne bodo kmalo pozabili, če tudi je bilo na njihovi zemlji vse mirno. Na Dunaji v gospodski zbornici potegnil se je namreč grof Belcredi tako odločno in prepričevalno za ***žaljeno čast naše armade,*** ktero so nedavno v Budapeštu v blato pogazili, da so iz vsake njegove besede tako rekoč iskre švigale. Zbornica je bila ta dan izredno polna, kajti prišli so vsi konservativni kavalirji iz Českega, kakor tudi vsi dostojanstveniki in generali. Grof Belcredi je iz začetka nekaj druzega govoril. Domoljubno avstrijsko srce pa mu ni dalo mirú, da se je proti koncu svojega govora za globoko žaljeno čast avstrijsko tako rekoč strastno potegnil. Videlo se mu je, kako mu prihaja vsaka besedica iz dna srca; zato je pa tudi vsaka našla pot zopet v srce poslušalcev njegovih, ki so mu po vsakem jako počasi in s tresočim glasom zgovorjenem stavku navdušeno ploskali. Takega govora, govorjenega s takim ognjem domoljubja in odobravanega na tolikanj viharn način, v gospodski zbornici še ni bilo in ga menda tudi ne bo kmalo, kajti tú je govorilo silno vžaljeno čisto domoljubje avstrijsko, kar so vse stranke brez razločka ktere-koli politične barve pripoznavale z burnim odobravanjem. Ko je grof končal, hiteli so mu najvišji dostojanstveniki v roko segat in častitat na tako izborni govor. Prvi je hitel k njemu v vojaških višjih krogih za cesarjem najimenitneja oseba, feldmaršallajtnant baron Beck, ki je načelnik generalnega štaba; za tem so mu častitali dvorniki, generali, kavalirji, Dunajski nadškof kardinal Gangelbauer, več opatov in tudi člani levičarjev. Res zdavnej že nismo slišali iz Dunaja novice, ktera bi nas bila bolj razveselila, ter bi nam bila ob enem globokeje v srce segla, kakor ravno ta. Da bodo tudi v Budapešti o njej premišljevali, se pač samo po sebi razumé. Naj si govor Belcredijev dobro k srcu vzamejo, ter naj se v bodoče po njem ravnajo.

Hentzijeva afêra na Ogerskem še vedno ni dognana in morda tudi še kmalo ne bo, če bode sedanji položaj opozicija hotla za se porabiti. Prepričana je namreč da Tisza v zbornici ni resnice govoril, obsojajoč zasobno nabožnost ženijskih častnikov, ker se je delal, kakor bi imel od zgoraj od presvitle krone nalog, tako govoriti. Svitla krona pa o tem niti nič vedela ni. Tukaj pač nastane vprašanje, po kteri pravici je Tisza tudi svitlo krono vmešati hotel in s kom se je hotel šaliti, ali koga v svoje namene zlorabiti, ali zbornico, ali svitlo krono samo? Prepričani smo, da ga bodo od obeh strani klicali na odgovor. Opozicija je to že storila z dotično interpelacijo, v kteri ob enem zahteva, in to jako odločno, da naj se Hentzijev spomenik odpravi. Da vas ne bodi, misli si zdaj Tisza, tako daleč pa vendar ne smem, ker bi me moralo pred vsem svetom sram biti. „Spominek mora ostati!“ Zato je pa tudi dné 31. maja v spodnji zbornici interpelantom na njihovo zahtevanje, da naj se spominek odpravi, odgovoril nekako tako, kakor leta 1882., kedar so rogovileži prav nekaj enakega od njega zahtevali. Tedaj jim je Tisza rekel, da to ne gré, da bi se sedaj spominki slavnih, če tudi njim neljubih mož rušili. Pač pa je po obeh straneh dolžnost, na podlagi sklenjenega mirù za ohranenje spominkov skrbeti. Le neizobraženi narodi podirajo spominke svojih nasprotnikov. Kakor sem Vam to leta 1882. zatrdil, Vam tudi danes v tem smislu ne morem dati nikakega boljega odgovora, in ga tudi drugod ne bote dobili. Tisza se je jel toraj že vmikati, kar tudi sledeč odgovor kaže, ki ga je dal poslancu Apponyi-ju na interpelacijo njegovo, kaj da misli vlada storiti, da se državno-pravno stališče avstro-ogerske armade ne bo napačno tolmačilo. Tisza je rekel, da on in z njim vsi odločilni krogi pripoznavajo, da je armada obema državama celoskupna in da se mora tudi nadalje še na tej podlagi ohraniti. Prav iz tega vzroka se govorjenje ali dejanja posamičnih častnikov ne smejo smatrati za merodajna in pomenljiva, če taki častniki nimajo vodstva armade v rokah. Tisza se toraj že polagoma vmika in bo konečno morebiti še generala Janskega odpuščanja prosil, da ga je tako po krivici obsodil.

Vnanje države.

Najnovejši grški ministerski predsednik ***Trikupis*** podoben je povsem mladenču, ki ima težak voz petegniti, ali sicer veliko težo vzdigniti ter se z vso silo požene, češ, to bo pa že šlo, pa se revše kmalo prepriča, da ne bo šlo, ker ne more iti, ravno ker je voz pretežak, moči njegove pa preslabe. Tako je Trikupis tudi mislil, kdo vé, kaj bo vse delal, kako da bo Evropa strmela nad deli njegovega duha. A mož je že v teku prvega tedna prišel do prepričanja, da ne gre tako, kakor si je domišljeval. S pomočjo Angležev mislil se je odkrižati sitne mu blokade in bi se je tudi bil, naj bi ne imel tudi on

---

bode pa zopet zgradil? Še enkrat, škoda takih korenjakov.

Med tem premišljevanjem se ozrem okoli in gledam, kaj potem še ostane Novemu mestu, ali nisem ga zagledal visokega zvonika pri drugih cerkvah, samo tovarniški dimniki se ti dvigujejo više od navadnih zidin. Povprašal sem mimoidočega gospoda, kako je to z Novomeškimi zvoniki, pa mi je povedal, da Dunajsko-Novomesto plava na podzemni vodi, da so hiše stavljene na kolèh, da so se zvoniki pri drugih cerkvah že v prejšnjih stoletjih podrli. Glavna cerkev v Dunajskem-Novemmestu je sezidana v gotiškem slogu, kakor sploh vse starejše cerkve v nemških deželah.

Drugi dan zopet na železnico in hajd preko Ternice, Glognice, mimo Počaha, Pajerbaha itd. gori na Semerink. V Glognici je bilo treba pripreči, kajti vlak se je strašil silnega hriba, preko kterega sta tudi dva parna stroja hripavo pihala. Po vozovih prižgali so svetilnice, da-si je bilo po dnevi — zarad mnogih in dolgih predorov. Pereče vprašanje, v kterem so se naši sopotniki na tej progi večinoma pogovarjali, bil je načrt, kako speljati podzemno vodo iz „kamnitega polja“ okoli Dunajskega-Novega mesta do Dunaja. Ljudje so govorili o „podzemskih studencih“, menda v nasprotji z „gorskimi studenci“ (Tiefquellen in Hochquellen). Pri teh pogovorih sem mislil na Ljubljanski vodovod, o kterem se le malokdaj kaj čuje. Železna proga preko Semerinka je občudovanja vredna, naužil sem se te naravne lepote kolikor se mi je dalo z obemi očesi in tudi moj bankir, dasiravno človek realistične in materijalistične narave, občudoval je na polna usta Snežnik in Raško planino (Raxalpe), dokler se nismo privozili v Mürzzuschlag, kjer je bilo treba prestopiti iz lokalnega v poštni vlak. Značaj sopotnikov se je popolnoma spremenil. Med Dunajem in Mürzzuschlagom se vozijo o poletenskem časi večinoma samo mestjani, ki iščejo na kmetih razvedrenja, sedaj so pa vstopali in izstopali deželani zelene Štajarske, govoreč svoje posebno narečje, kterega še moj prijatelj, Nemec, ni dobro razumel. Njihova narodna noša mu je bila pa vrlo všeč in tudi priljudnost in zgovornost jim ni neznana.

Na večer nas je privel vlak v Gradec, kteremu so bili namenjeni trije dnevi. Kako sva ogledovala mesto po ulicah in iz grada; kako sva se sprehajala po drevoredu in po botaničnem vrtu, kako sva si ogledovala stare zgradbe, med kterimi so samo nektere cerkve znamenite, o tem tukaj ni prostora, da bi se opisovalo, ker Vam je že tako znano, meni pa je glavni namen tega potovanja Dolenjska in moj rojstni kraj, zatoraj le hitro dalje z vlakom memo Celja in Rimskih toplic pa do Zidanega mosta, kjer nas čaka obed, kajti gostilničar na postaji je nekdanji sošolec očetu mojega prijatelja, zato je njegova dolžnost, dobro pogostiti vse sinove in spremljevalce nekdanjih svojih sošolcev. V prijaznem pogovoru nam je kmalo potekel čas, tako, da bi bila skoraj zamudila vlak na hrvatski progi, ki naju je imel pripeljati do Vidma.

Posodite mi svoje predale, gospod vrednik, da malo bolj opišem potovanje po Dolenjskem, ki se je pričelo na onem mestu, kterega opeva Potočnikova pesen:

Pridi Gorenje z mrzle planine
Pridi na brod
Krški s Triglava.

(Dalje prih.)

trmoglave grške glave na vratu. Le-ta mu pa nikakor ni pustila, kar so Angleži zahtevali. Tirjali so namreč, da se poprej ne bodo nikamor obrnili zarad odprave blokade, kakor da jim Trikupis pokaže podpisan dekret, v kterem bo do pičice natančno določeno, kedaj da se razoroževanje pričné, kako daleč se bodo taisto raztezalo in kedaj da bo dognano. „Tega vam nikakor ne morem dati niti obljubiti, rekel je Trikupis, kajti taka obljuba žalila bi suverenske pravice našega kraljestva. Če hočete pa dobro storiti, nam blokado tako lahko odpravite.“ „To bi bili pač nespametni, rekli so na to Angleži, blokada mora tako dolgo ostati, dokler vi Grki ognja, kteri vam že več nego polleta pod žerjavico tlí, popolnoma ne pogasite, ker je tudi nevaren evropejskemu mirú. Dokler tega ne bo, o odpravi blokade niti govorjenja biti ne more.“ Kakor se vidi, je tudi Trikupis pogorel pri — Angležih.

Kakor Angleži, prav tako tudi Rusi nimajo nobene vere več v ***grško odločnost.*** V Petrogradu so sicer prepričani, da bodo Grki nekoliko razoroževati pričeli, kaj pravega, kaj popolnega pa ne bodo izvršili, ker jim manjka prave resne volje. Po drugi strani je pa nekterim velesilam še jako všeč, če Grki še dalje pod orožjem ostanejo in to zarad Rumelije, ker ondi zrak še vedno ni popolnoma čist. Med temi velesilami je v prvi vrsti Rusija sama. Saj je znano, da prav ona še vedno na bolgarsko in rumelijsko okupacijo misli; ker pa dobro vé, da bi se ji knez Aleksander na vso moč vstavljal in če bi treba bilo, da bi se v najhujšem slučaji tudi s Turki zvezal proti ruskemu nasilstvu, za to se Rusom prav zdí, če Grška še vsaj toliko časa oborožena ostane, dokler se na Bolgarskem na podlagi najnovejših volitev ne pokaže, kdo prevzame vladno krmilo. Prav zarad tega pa velesile gledé blokade sedaj še ne bodo prav nič opravile, ker ne bo prave edinosti med njimi. Ako bi tudi na videz edine bile v postopanji, bode pa vendar pod roko že ena ali druga zmešnjavo delala in Grke hujskala na upor. Med temi bode pa v prvi vrsti Rusija, kajti vsa njena politika nekaj takega kaže. Če prav se Rusija Turka ne bojí, ji bo vsak še tako pičel zaveznik dobro došel in boljega v tej zadevi ne bi kmalo dobila, kakor so ravno Grki. Da se jim za vsak slučaj prikupi, dajala jim bo potuho.

Včeraj smo na tem mestu sporočali o Napoleonu in smo v večjih potezah videli njegovo zunanjo stran, ktero ta pretendent svetu kaže, kedar je govorjenje o ***izgonu princev.*** Videli smo ga podobnega volku v ovčjem kožuhu. Oglejmo si danes drugo polovico princev, pretendentov na francoski kraljevi prestol, princev iz Orleanske rodovine. Govorjenje in obnašanje teh je sploh vse drugačno, kakor Napoleonovo, kajti v svesti so si, da jim vest ničesa ne očita. Vsa krivda, ki jo jim v najnovejšem času podtikajo je, da so si na lastnem domu napravili domačo slovesnost, kedar je od ondot odhajala hči grofa Pariškega v Lizabon. Kaj morejo pač oni za to, če so jih ljudje na kolodvoru pričakovali, kaj morejo oni za to, če so jim ljudje ovacije doprinašali? Sami si niso za tiste nikogar najemali, da, še več, še celó prosili so ljudi, da naj mirni bodo, ker so ravno predobro poznali tanjko vest in ozkosrčnost sedanje ljudovlade francoske. Če so jim ljudje kljubu temu skazovali svojo udanost, krivica se jim za to saj ne more očitati. Ker si toraj niso nobene krivice v svesti, se bodo iz Lisabona že v prvih dneh meseca julija povrnili, če se namreč med tem ne bode skovala izgonska postava proti njim. Če se pa to zgodí, obrnili se bodo drugam, ali na Angleško, Portugalsko, v Avstrijo ali pa na Rusko, kjer se bodo veliko bolje počutili, kakor pa domá; kajti domá jih ima republika in njeni privrženci za svoje najhujše sovražnike in preži nad nje, kakor mačka na nedolžno ptičico. Na ptujem jih bode narod ljubil, med kterim bodo živeli, kakor je ljubil grofa Chamborda in monarhisti francoski bodo pa v grofu Pariškem svojega pravega kralja častili, naj že on v prognanstvu živí, kjer koli mu drago.

Izvirni dopisi.

S Krke, 30. maja. Žalostna prihodnost se nam odpira; suša nas tare, da je groza; že od velikonočne srede ni bilo dežja, razun kake male rosice, kar ni več zdalo suhi zemlji, kakor kaplja razbeljenemu železu. Vse se je jelo sušiti ter rumeneti; ozimna žita so kaj slaba, jara pa še slabeja. Sena ne bode veliko, ker po travnikih je tako majhno in in redko, da se zemlja vidi. Po senožetih je pa že mnogo suho. Ako še nekaj časa ne bode dežja, bo vse naše upanje posušila suša; znani Breg se je iztrebil še v začetku maja meseca, a kaj pomaga letos, ko je povsod suho! — Pretečeni teden bila je pri nas volitev krajnega šolskega sveta. Gospod župnik so prostovoljno od predsedništva odstopili, žreb pa je odstopiti odločil F. Zupanca od podpredsedništva in Ig. Bregarja od odborništva. Enoglasno so pa vnovič izvoljeni g. župnik za predsednika, g. J. Zupanc za podpredsednika, g. Ig. Bregar za odbornika. Ostali pa so gospodje: V. Skubic, župan; J. Lobe, učitelj, in J. Tomazin, posestnik. Tako je toraj naš krajni šolski svet zopet sostavljen in popoln.

Z Murskega polja, 1. junija. (Gospodarsko poročilo.) Pretekli mesec majnik nam gospodarjem na Murskem polju ni bil kaj ugoden. Prve dni mrzlo s slano, potem pa izvanredna vročina in suša — kdo bi se tedaj čudil, da po našem sicer rodovitnem polju ni vse tako, kakor bi si želeli. Slana je sicer samo rži škodovala ter jo je zlasti v Križevski, Vrženski in deloma Ljutomerski župniji do polovice vničila, ali ker je potem vročina in suša nastopila, tudi drugo silje zaostaja ali prenaglo zori. Krompir in koruza sta se komaj izklila in le blag dež bode ju mogel malo naprej spraviti; za travnike in senožeti pa bode menda že celó zamujeno, če tudi kakšni dež pride.

Lani je bilo pri nas za živinsko klajo slabo, letos bode pa še slabše, ker bode povsod še manj sena kakor lani. Vsled pomanjkanja klaje je tudi cena živini jako padla, zato ljudje svoje živine ne morejo v denar spraviti, čeravno bi jo radi, ker vidijo, da je ne bodo mogli prehraniti. Tudi sadno drevje, ki se kaže precej rodno, bi dežja potrebovalo, da naleženi sad vsled velike suše ne bi odpadel. Posestniki vinogradov so pač s tem vremenom zadovoljni, kajti koder ni slana prehude škode naredila, raste jako lepo naleženo grozdje, semtertje že tudi cvete, in ako nas ljubi Bog obvaruje toče in drugih uim, vtegne letos še boljša kapljica prirasti kakor lani. Bog nam je daj, ker smo itak denarja vsi potrebni, pri nas pa se groš le za dobro kapljico dobi.

Iz Gorice, 31. majnika. Težko dobiš kakšen tako romantičen kraj, kakoršna je Goriška okolica. To tudi zvabi ne malo mestjanov, da si sezidajo zunaj prašnega mesta bivališča, bodi-si že za se, ali za tujce. V ti okolici se pa posebno odlikuje s kostanji obraščen grič „Kostanjevica“ na severnovzhodni strani mesta. Sprehajaje se po tem griču navzgor, imaš obilno paše za oči in srce, kajti preveličasten razgled odpira se ti na vse strani okolice. Na severu belijo se juliške planine, proti večeru združuje se sinje nebo z gosto obljudeno furlansko ravnino, proti jugu zgublja se bistra in modra Soča za kraškim vzvišenim svetom, proti vzhodu razprostira se divna vipavska dolina, pod teboj pa zamoreš šteti hiše goriškega mesta. Ta hribček povišuje in venča prelepa cerkev Matere Božje s samostanom oo. frančiškanov. Smelo smem trditi, da nima ta božja veža daleč na okolo para, kajti kar se tiče izpeljave, olepšave, slikarij in drugih priprav za cerkvene obrede, ne more se boljšega pričakovati in zahtevati V zadnjem času namreč popravila se je ta cerkev (da ne rečem, prenovila), na stroške pred kratkem umrle grofinje Chambord, ktera je bila v ta namen odločila več tisočakov. Slikarstvo prevzel je nek Rigo iz Vidma, iz čigar umotvorov se dá sklepati, da ima to stroko v svoji polni oblasti. Njegove podobe, narisane s živimi barvami, so polne duha, ter vgajajo tudi strokovnjaškim očem. Podlaga vsem slikam je življenje prečiste Device Marije.

Ko vstopiš v božji hram, zapaziš koj na desni pri presbiterji Marijino rojstvo; potem triletne Marije predstavljenje v tempeljenu in poroko Marije Device s sv. Jožefom pred višim duhovnom. Na levi pa je videti obiskovanje Device Marije pri sv. Elizabeti; za tem rojstvo Zveličarjevo s trumo angeljev in pastirjev, in blizo presbiterja pogreb Matere Božje. Ta zadnji prizor na levici opazovalca kar vstavi. Kajti prelepo se vidi, kako obsevajo poslavljajočega se solnca zadnji žarki iz zagorelih oblakov potrte in klaverne (otožne) obraze Mater Zveličarjevo k pogrebu nesočih in spremljajočih aposteljnov, kteri merijo svoje korake proti iz kamna izsekanemu grobu na Oljski gori. Na stropu pa nad korom predstavljeno je oznanovanje Marije Device, patrone hrvaško-kranjske provincije mlajših bratov sv. Frančiška, na unem konci stropa že proti presbiterju je pa Marijin vnebohod, kteri se izmed vseh podob po svoji popolnosti odlikuje. Sredi stropa venčata v nebesih Bog Oče in Bog Sin prečisto Devico, obdano z vsemi kori angeljev in svetnikov, kteri se neizmerno radujejo in svojo Kraljico hvalijo. Na polukrogu, kteri deli cerkveno ladijo od presbiterja, stoluje Marija Devica z Detetom pod kostanjem, kakor se je bila prikazala pobožnim dušam ravno na tem griči in na tem mestu. K njej pa se zatekajo, kakor k pomočnici kristijanov, kakor prebižališču grešnikov itd., različni ljudje, kakor bogaboječi, nedolžni, ponesrečeni in grešniki.

V presbiteriju se nam pa predočujejo očaki in preroki v različnih podobah, kterih življenje in delovanje (prerokovanje) se je posebno nanašalo na Mater Zveličarjevo, kakor Mojzes, Gedeon, Elija, Izaija i. dr. Zraven so tudi sveti učeniki, kteri so izvanredno častili Marijo Devico, kakor sv. Ambrož, sv. Bernard, sv. Bonaventura in sv. Janez Damaščan. So tudi naslikani angeli in papeževa štola z znaki papeževe oblasti in moči. — Pridjati je še, da so te slike, druge olepšave in kipi, da-si izdelani po spačeni šegi rococo, sedaj z zlatom obrobljeni, kar posebno poveličuje notranjo cerkev. Da se morejo slikarije in olepšave v presbiteriji bolje razločevati, napravili so nad velikim altarjem kupljo. Tudi staro leseno leco (prižnico) so nadomestili z novo, iz marmorja sekano.

Vsekako zadovoljujejo te krasne slike, kakor iz vedenca po svoji vsestranski popolnosti, tako tudi navadnega človeka s svojimi živimi in vbranimi barvami, ktere se prestavljajočim osebam tako prilegajo, da delajo na vsakega očarobno krasen vtis. Na vseh podobah zavzema prvo in najimenitnejše mesto Marijina oseba, ktere glavne poteze in znaki se nikakor ne spreminjajo. Slikar pokazal je v teh svojih slikah (fresco) svoj bister um za umetnost sploh in za ideale. Takemu umetniku gre vsa čast. — Vzrok popravljenja cerkve na Kostanjevici bilo je podzemeljsko grobišče umrlega grofa Chamborda in njegovih sorodnikov, v čegar spomin se ni samo grob predelal in krasno okinčal, ampak se je hotla tudi cerkev dostojno predrugačiti in prenoviti.

V ta namen darovala je nedavno umrla grofinja potrebno svoto, da se popravi cerkev kakor gré. Tudi sama zahajala je kaj rada v to svetišče iskat si tolažila za svoj tugepolni položaj ter se je zanimala za poprave. Kakor je razvidno, obrnil se je namenjeni denar prav pošteno. Poleg tega dali so požrtvovalni oo. frančiškani, njim na čelu prečast. o. Evgen, gvardijan tukajšnega samostana, nov dokaz svoje doslednosti in konservativnega mišljenja, kajti večina podob istega znaka in pomena je bila že preje na istem mestu, a bile so pomanjkljive, brez okusa sploh nepopolne. — Kar . ., kteri je najlepši del svoje mladosti pri čč. oo. frančiškanih prebil.

Domače novice.

(Mestni zbor) je sinoči v svoji seji sklenil, da se ne bo vdeležil pri jutranjem odkritji spominske plošče nemškemu pesniku Anastaziju Grünu in da je tudi ne mara v mestno varstvo vzeti.

(Žegnanje v „Marijanišči“) se je preteklo nedeljo prav slovesno in spodbudno vršilo. V lepo ozaljšani kapelici — ktere priprosta a okusna lepota se je zopet sploh hvalila — je bila ob 9. uri dopoludne najprvo prelepa slavnostna pridiga; govornik, čast. P. Jože, O. S. Fr., je priporočal zaupanje do Matere Božje, Pomočnice kristijanov, in dokazal, da moramo posnemati njen zgled, ako hočemo vredni biti njene pomoči. Sledila je potem slovesna sveta maša, ktero je daroval drnštveni predsednik mil. g. prošt, dr. A. Jarc, o lepem petji domačih pevcev. — Popoludne je preč. g. dr. Fr. Lampé nadaljeval svoje Šmarnične ogovore, ktere je skozi celi mesec z veliko požrtovalnostjo sam izdeloval in prosto prednašal. Pečali so se oni z vprašanjem: Kako je treba zidati notranji tempelj, notranjo hišo božjo, po zgledu Marije, ki se imenuje „Hiša zlata“ in ki je zaslužila biti „vredno prebivališče Božjega Sina“? Odgovor — obširen, temeljit pa tudi malim poslušalcem lahko razumljiv — je bil: To hišo božjo zidamo, ako si pridobivamo čednosti, kakor jih je imela Marija. — Kakor vsaki dan pri Šmarnicah, tako se je posebno ta dan in v ponedeljek k slovesnemu sklepu zbralo obilo občinstva, ki je tudi po zmožnosti z darovi pripomoglo kapeličnim potrebam.

(Procesije križevega tedna) so se danes končale. Vse tri dni so imele jako lepo vreme, hudo vročino in kljubu temu veliko vdeležbo. Moških je bilo pa vendar le manj, kakor ženskega spola, ki je bil letos po vseh Ljubljanskih župnijah jako mnogobrojno zastopan.

(Zopet zasežen) je bil včeraj „Slov. Narod“ zarad nesrečne „Zelenčeve spominjske plošče“.

(„Ze slovanskih literatur.“) Pod tem naslovom poroča v českem dnevniku „Hlas Naroda“ dne 30.

maja št. 149 neki g. Jagor o nas Slovencih in o našem slovstvenem stanji, vendar toliko napačno, da človek ne vé, iz kterega vira je li zajemal take neresničnosti. Najprej hvali duhovnike. da so nam slovstvo vzbudili, omenja Marka Pohlina, Vodnika pa ne. — Škof Slomšek je vstanovil družbo sv. Mohora; škof Pogačar je založil 15.000 gld., da se spiše dokladneji ali temeljitejši slovensko-nemški slovnik od nemško-slovenskega, za kterega je škof Wolf daroval 10.000 gld.!? — „Slovenski Prijatelj" je časopis podoben českemu „Lumiru"! — Razun edinega zalagatelja Krajca v Novem Mestu slovenski narod nima nobenega narodnega knjižnega tiskarja in založnika! — Z „Rogačem" so Slovenci še le vzmogli si do lista humorističnega. — Kakor ta napačno sodi o Kopitarju in o Miklošiču; tako za njim neki J. — K. krivo poroča o „Matici Slovenski", njenem odboru in občnem zboru, pa o spisih Stritarjevih. Iz kalnega vira zajema se tudi le kalna voda. Naj bi naših poslancev kteri pojasnil take stvari drugom českim, kajti navadno so bolje bili podučeni českí poročevalci o nas Slovencih.

(**Društvo sv. Cirila in Metoda**) tudi po Štajarskem izredno vrlo napreduje, kar mu je tem bolj želeti, ker je ponemčevalna sila in nevarnost ponemčevanja našega naroda ondi v resnici velika. Le poglejte, koliko da ima ondi že nemški „Schulverein" svojih „Ortsgrupp", ki vse na to delujejo, da bi se pruski „Pickelhaubi" pot do Adrije bolj pogladila. Gledé tega pač ni druzega kazalo, kakor da smo jeli klin s klinom zbijati. Pričeto delo naše ima očividno božji blageslov, kajti društvo, kakor je še mlado, se je vendar že razprostrlo po vseh slovenskih pokrajinah, kjer si je osnovalo svoje podružnice. Takih podružnic že drugo potrdilo je nedavno cesarsko namestništvo Štajarsko za nemški Gradec, kar nas mora tem bolje veseliti, ker do sedaj razun Ljubljane, kjer so tri podružnice, še v nobenem kraji, kjer Slovenci prebivajo, nimamo dveh; v Gradci pa, kjer so po celem Štajarju najstrastneji radikalci nemškega rodu — že dve! Bog daj srečo!

(**Iz Radovic**) se nam poroča: Sušo imamo po vsem Belokranjskem; v ravninah je še občutljivša kakor po višinah. Žita so v cvetji nizke rasti, posebno ječmen, koruze pa ne moremo saditi. Prve krme bo jako malo. Bog daj kmalo dežja, in vse se bo popravilo več ali manj. Trtju nasprotno suša in za maj nenavadna vročina dobro ugaja.

(**Trgovina s šolskimi knjigami**) je učiteljem sploh prepovedana, ker so se knjigotržci pritožili, da se jim vsled tega škoda godí.

(**Le vedno nemški!**) kajti to je nobelj in kdor zná, ta je tič! To se razvidi iz sledečega pisma, ki nam je došlo po naključji v roke: „Libe Martin Maine Libe Fraint und Kamat ich Hab schreiben ein par zall jezt Ich hab gutgesunt und lustig imer plaibt in F . . . . . z Fabrik für flük remer Tochir ist genuk lange Wünter in Laibach und genuk kallt in Tirgarten arbeitet ein Naue Haus für nirn."

(**Varujte se sleparjev**), ki se Vam usiljujejo po časnikih s svojimi sleparskimi inserati, v kterih Vam čuda veliko za majhen denar ponujajo. S takimi inserati preplavila je slovanske dežele Dunajska agentura Julija Fekete, v kterih samo za tri goldinarje ponuja jedno žepno uro, ktera niti štirih grošev ni vredna, če tudi je opisana sledeče: „Izvrstno regulirana, dobro tekoča in garantirana (v pravilno hojo je za celi svet ne spraviš), vedno lepega, vedno svetlega posnemanega zlata, ki namestuje zlato uro. Vsakdo, ki si naroči jedno teh „regulirank, natančnih ur" — bode goljufan, da se bo sam sebi smilil. Toraj Slovenci ubogajte in ne hodite na led; svari Vas nekdo, ki se je opekel. Fekete mu je od treh goldinarjer sicer dva vrnil, tretjega si je pa obdržal za „razne stroške", kterih imel ni, kajti naročnik je sam vse plačal.

Razne reči.

— † Profesor Miroslav Mihelis roj. l. 1815 v Monastiru na Vestfalskem, umrl 28. maja 1886 v Freiburgu v Breisgau. Cerkev stojí zopet pred odprtim grobom tistega, ki je nji grob kopal. Ako nas pretrese smrt, slehernega odličnega, bodisi v dobrem ali slabem pomenu, toliko bolj nas pretresa smrt tega možaka, ki je dalj časa delal v cerkvenem taboru, kakor pri nasprotnikih, kajti še le po Vatikanskem zboru je prestopil v tabor starokatolikov. Ali njega tje ni pripeljalo samopašno in nenravno življenje, marveč le upor in svojeglavnost. — Ko je svoje dni v Gradci govoril za starokatolicizem, rekli so liberalci, da on več zahteva, kakor katoliška cerkev. Tak je bil mož, ki je neutegoma umrl za mrtvoudom; še le pred kratkem je tožil katoliški list, ki je ponatisnil papeževo encikliko dne 6. januvarja t. l., češ, da so starokatoliki po nji žaljeni. — Dosegel sicer ni nič, a vidi se, kako strastno je delal mož zoper katolike. O njem je rekel njegov brat E. Mihelis, kaplan pri škofu Klementu Avgustu, ki je bil pozneje profesor v Luksenburgu: „Moj brat bode ali svetnik ali krivoverec." Žalibog, da je poslednje postal. Želeli bi bili, da bi bil vendar spregledal zmoto, preden je stopil pred večnega sodnika. — Toda uklonimo se previdnosti božji, on delí usmiljenje, komur in kedar hoče. Ko bi bil Mihelis živel še par dni, videl bi bil, kako da se katoliki slovesno vračajo v njih cerkev, ktero so jim bili vzeli starokatoliki.

— Ljudska veselica v Praterji. Dunajčanom moramo pripoznati, da so v resnici iznajdljivi ljudje, naj reče kdo, kar hoče. In kaj bi tudi ne bili? Dobro srce že vsak pri rojstvu zastonj dobí, premoženje zapusté mu stariši ali kak bogat stric. Pač ni čuda, če potem takem mladi naraščaj posebno med aristokracijo skuša težave tega svetá svojemu bližnjemu po možnosti zmanjševati. Letošnjo spomlad sklenili so vrtnarjem na noge pomagati, za kar so si posleduje dni meseca maja izmislili velikansko spomladansko ljudsko veselico v praterji, pri kteri mora aristokracija vsa v svežih cvetlicah obdana priti, oziroma pripeljati se. In res, kakor sporočila govoré, so se pravi in borzni baronje menda kar skušali, čegava kočija bo lepša, čegava bo več cvetja imela. Gospé žlahtne in navadne so bile s prekrasnimi cvetlicami v pravem pomenu besede kar pokrite in kneginji Metternichovi se je menda le sama glava iz vozú videla, vse drugo bila je cvetlica pri cvetlici. Te ljudske veselice vdeležil se je ves Dunaj; kar je le zdrave ude imelo, od ministra pa do male deklice, ki še cvetlice prodaja ali hladno vodo ponuja, vse, vse je hitelo občudovat prekrasni cvetlični korzo, ki se je letos prvikrat na Dunaji vpeljal in se bo menda vkoreninil. Gnječa je bila pa v celem praterju neki tolikošnja, da bi niti miš ne bila več prostora imela. Vdeležil se ga je tudi cesarski dvor z nadvojvodi in nadvojvodinjami. Ko sta se Rudolf in Štefanija pripeljala, se je po celem praterju le en glas razlegal in ta je bil: „dobro-došla!", ki ga je pod milim nebom zbran Dunaj klical svojema bodočima vladarjema. V soboto so vrtnarji za prodane cvetlice in drugo dragoceno zelenje več nego 100.000 gld. stržili. To je že lepa pomoč.

Telegrami.

Dunaj, 2. junija. Poslaniška zbornica sprejela je §§ 15 in 16 postave o zavarovanji proti nezgodam nespremenjena, kakor ju je odsek predlagal.

Rim, 1. junija. Nicolosi je zgubljen. Vojaki zabranjujejo vsakemu vhod. Vse, kolikor je bilo premakljivega premoženja so rešili. Cerkvene svetinje dal je nadškof v slovesnem sprevodu prenesti v Pedare. Lava, ki se proti mestu pomika, je 40 metrov široka in 16 metrov visoka. Mesto je imelo 2500 prebivalcev.

Pariz, 2. junija. Komisiji za izgon princev je Freycinnet predlagal, da naj se postavodajalna oblast takoj izreče za izgon dejanskih pretendentov in njihovih sinov, izgon druzih princev pa prepušča za vsak slučaj vladi. Komisija bode prej ko ne temu pritrdila.

Umrli so:

31. maja. Janez Šrajer, knjigovodja, 28 let, Poljanska cesta št. 8, jetika.

V bolnišnici:

27. maja. Franc Bernik, slamnikar, 23 let, jetika. — Jože Klembas, mesar, 37 let, vodenica.

28. maja. Marija Markovič, posestnica, 66 let, ostarelost.

29. maja. Lenka Mervar, delavka, 50 let, srčnih klopcev hiba. — Anton Klemenčič, zidar, 50 let, Exudat pleurit. dextra.

80. maja. Friderik Bezlaj, zvonarski učenec, 16 let, jetika. — Janez Bleje, delavec, 29 let, Vitium cordis.

Tujci.

31. maja.

Pri *Maliču:* H. Roggy, trgovec, Schlestadta. — Pipp, zasebnik, iz Sapiane. — G. Toriser, trgovec, z družino, iz Trsta. — H. Toriser, trgovec, iz Celovca.

Pri *Slonu:* Jožef Brautigam, trgovec, iz Frankfurta. — Bernhard Goetz, trgovec, iz Mainca. — Ferd. Liebermann, tovarnar, z Dunaja. — Wunderlich, Kulka in Vatler, potovalci, z Dunaja. — Jakob Bacher, potovalec, iz Prage. — Teodor Suchy, uradnik, iz Brna. — Janez Knocher, vodja tovarne, iz Celovca. — Weislein, Epstein in Cernutti, zasebniki, iz Trsta. — Alojz Pribanič, c. k. nadporočnik, iz Pulja.

Pri *Bavarskem dvoru:* Karl Heller, iz Benetk. — Henrik Schweitzer, vinotržec, iz Hidača.

Pri *Južnem kolodvoru:* Fried. Willemser, c. k. stotnik, iz Pulja. — Katarina Melchior, zasebnica, iz Trebiža.

Pri *Avstrijskem caru:* Sigmund Mayer, potovalec, z Dunaja. — Globočnik, s soprogo, iz Železnikov. — M. Strukelj, posestnik, iz Cirkovelj.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. junija

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl.	35 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „	55 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	117 „	— „
Papirna renta, davka prosta	102 „	— „
Akcije avstr.-ogerske banke	881 „	— „
Kreditne akcije	283 „	50 „
London	126 „	50 „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	10 „	02½ „
Ces.-cekini	5 „	95 „
Nemške marke	62 „	— „

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje: zrakomera v mm	Stanje: toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
1.	7. u. zjut.	736·06	+19·6	sl. svzh.	jasno	0·00
	2. u. pop.	734·32	+29·8	sl. zap.	jasno	
	9. u. zveč.	734·66	+20·2	sl. jzap.	jasno	

Dopoludne lepo, a nestrpljiva vročina, popoludne se je nekoliko k hudi uri gnalo, pa ni bilo iz vsega skupaj nič. Srednja temperatura 23·2°, za 6·1° nad normalom.

(1) **Listki**

za deviško ali križevsko družbo

s prekrasno podobo Matere Božje č. spočetja v jeklo vrezano, z dotičnimi molitvami, pojasnili in pravili te družbe, dobivajo se po 4 kr. v

„Katoliški Bukvarni".

Po znižanej ceni!

Einspieler, Krščanski nauk:

a) Varuj se hudega	gld. — 80	kr.
b) Stori dobro	„ 1 60	„
c) Blagoslovila	„ — 50	„

Mraz, Šolske katekeze:

a) Za pivence	gld. — 40	kr.
b) Za višji razred	„ 1 20	„
Vse skupaj	gld. 4 50	kr.

„Cerkvene zapovedi" in „Zakramenti" so že razprodani.

„Katoliška Bukvarna" v Ljubljani,
stolni trg št. 6. (3)

Št. 8755 (3)

Razglas

o poklicu zapuščinskih upnikov.

Od c. k. m. d. okr. sod. v Ljubljani se pozivljejo oni, kteri imajo kot upniki tirjatve do zapuščine g. **Lovrenca Mazik-a,** župnika v Črnučah, ki je 20. aprila 1886 umrl ter oporoko zapustil, da pri tej sodniji ali osobno svoje zahteve oglasé in izkazó do 26. junija 1886 dopoludne ob 9. uri ali pa do tačas pismeno vložé svoje prošnje, sicer ne bi imeli do zapuščine, ako bi se iz nje poplačale oglašene tirjatve, nikakoršne dalnje zahteve, kakor jim že pristoji zastavna pravica.

C. kr. m. d. okrajna sodnija.

V Ljubljani, dné 16. maja 1886.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotržnicah knjižica:

Umetno ribarstvo.

Spisal

Ivan Franke.

3¾ pôle v 8° s podobami. Mehko vezana stane 50 kr.

Krasna domovina naša sè svojimi potoki, rekami in jezeri je za umno ribarstvo tako ugodno ustvarjena, kakor ne kmalu kaka druga dežela. Sredstva in pota, kako isto pri nas urediti in upravljati, podaje čislani gospod pisatelj na jako umeven način v gori omenjeni knjižici. Le-ta bode vsakemu, ki ima srcé in skrb za povzdigo narodnega blagostanja, dobro došlo sredstvo, da se o tem predmetu pouči. Priporočujeva torej knjižico osebito velečestiti duhovščini, učiteljem in zemljiškim posestnikom, ker sva uverjena, da jo bodo z velikim zanimanjem prebirali ter iz nje črpali gotovo lepo korist.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Jerič.

Tisk „Katoliške Tiskarne" v Ljubljani.